

Konferencja Naukowa
„Utracone dziedzictwo – zachowana pamięć”
17 -18 listopada 2022 r.
Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu

Mając na uwadze coraz powszechniejsze zainteresowanie dziedzictwem poprzemysłowym z jednej strony (zwłaszcza w aspekcie historycznym i społecznym), z drugiej natomiast nieuchronną utratę jego materialnego wyrazu, chcielibyśmy serdecznie zaprosić do udziału w Konferencji Naukowej „Utracone dziedzictwo – zachowana pamięć”, na której spróbujemy – wspólnie z Państwem – zastanowić się nad obecnymi możliwościami i kierunkami zachowywania pamięci o industrialnej przeszłości naszych regionów.

Dawny zakład przemysłowy zamieniony w muzeum w naturalny sposób obrazuje specyfikę miejsca, to najlepsza metoda na pokazanie powstawania i rozwoju różnych gałęzi przemysłu. Historia tworzenia tego typu placówek w Polsce sięga drugiej połowy XIX wieku. Ich rozwój przypadł na okres międzywojenny, ale swój boom przeżywają w XXI wieku. Z jednej strony to wyraz chęci zachowania świadectwa o odchodzących nieubłagane w przeszłość niektórych gałęzi przemysłu, z drugiej strony to efekt zrozumienia rangi i znaczenia tej części naszego dziedzictwa i uznanie jej jako ważnej i jednocześnie atrakcyjnej dla odbiorców. Muzea poświęcone zabytkom techniki są naturalnym i najlepszym sposobem prezentacji dokonanej rewolucji przemysłowej. Co jednak, gdy pozostała jedynie pamięć o dawnym przemyśle, ale brakuje świadectw materialnych? Gdy głos specjalistów i pasjonatów nie został na czas usłyszany i z dawnych zasobów przemysłowych niewiele lub nic nie pozostało? Przed takim dylematem stoi Opole, dawne zagłębienie cementowe. To tu w czasach świetności przełomu XIX i XX wieku funkcjonowało dziewięć cementowni. Dzisiaj istnieje już tylko jedna, która na dodatek jest czynnym zakładem przemysłowym, zmuszonym dostosowywać obiekty i urządzenia do aktualnych standardów produkcyjnych. Z pozostałych cementowni zachowało się niewiele: zostały zburzone albo przekształcone i są użytkowane do innych celów, a dokonane wtórnie zmiany własnościowe uniemożliwiają jakiegokolwiek działania. Jak w takim razie opowiadać industrialną historię Opola, którego intensywny rozwój urbanistyczny i społeczny od połowy XIX wieku związany był nierozdzielnie z dynamicznym rozwojem przemysłu cementowego?

Czy utracone materialne dziedzictwo można i powinno się pokazywać inaczej? Czy takie działania są uzasadnione? Mamy nadzieję, że podczas konferencji poznamy najnowsze pomysły muzealników i przedstawicieli innych środowisk związane z popularyzacją różnych gałęzi dziedzictwa przemysłowego (nie tylko cementowego) oraz poszukiwaniem alternatywnych metod prezentacji szeroko rozumianej historii przemysłu.

Podczas konferencji chcielibyśmy porozmawiać o wyzwaniach, które stoją przed instytucjami zajmującymi się badaniem, dokumentowaniem i edukacją ukierunkowaną na infrastrukturę techniczną i przemysłową. Do udziału w konferencji zapraszamy wszystkich, którym bliska jest ochrona i popularyzacja dziedzictwa przemysłowego – naukowców, muzealników, pasjonatów, przedstawicieli organizacji i stowarzyszeń, a także przedsiębiorców.